

Trudne przypadki w prawie Sylabus zajęć

Informacje podstawowe

Kierunek studiów Prawo - przedmioty do wyboru Specjalność - Jednostka organizacyjna Wydział Prawa i Administracji Poziom studiów studia jednolite magisterskie Forma studiów studia stacjonarne Profil studiów profil ogólnoakademicki		Cykl dydaktyczny 2025/26 Kod zajęć 10PRAPWS.52N.13935.25 Języki wykładowe polski Obligatoryjność Fakultatywny Blok zajęciowy Przedmioty nieprzypisane
Koordynator zajęć	Magdalena Roguła, Marek Smolak	
Prowadzący zajęcia	Marek Smolak, Maciej Dybowski, Paweł Kokot, Michał Krotoszyński, Piotr Zwierzykowski, Michał Urbańczyk, Łukasz Szoszkiewicz	
Okres Semestr 2	Forma zajęć / liczba godzin / forma zaliczenia • Wykład: 20, Zaliczenie z oceną	Liczba punktów ECTS 2

Cele kształcenia dla zajęć

Kod	Cel
C1	Wyjaśnienie, na czym polegają trudne przypadki w prawie w oparciu o przykłady spraw uważanych za hard cases w różnych gałęziach prawa i w różnych systemach prawnych; zapoznanie się ze sposobem analizowania takich spraw, w szczególności poprzez rozważanie możliwych argumentacji prawnych i pozaprawnych.

Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zakresu treści programowych Prawoznawstwa, Logiki prawniczej oraz Komunikacji językowej. Brak szczegółowych wymagań w zakresie umiejętności i kompetencji społecznych.

Efekty uczenia się dla zajęć

Kod	Efekty uczenia się dla zajęć w zakresie	Efekty uczenia się dla kierunku	Metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się dla zajęć
Wiedzy - Student/ka:			
W1	potrafi wyjaśnić, czym jest trudny przypadek (hard case) w prawie, oraz wskazać przykłady spraw uznawanych za trudne przypadki w wybranych gałęziach prawa.	PRA_K5_W02, PRA_K5_W03, PRA_K5_W09, PRA_K5_W12, PRA_K5_W13, PRA_K5_W17	Kolokwium pisemne, Kolokwium ustne, Test
W2	potrafi w sposób pogłębiony zanalizować wybrane trudne przypadki oraz wskazać argumenty prawne i pozaprawne, w tym argumenty moralne, które przemawiają za wyborem poszczególnych rozwiązań.	PRA_K5_W02, PRA_K5_W05, PRA_K5_W07, PRA_K5_W09, PRA_K5_W12, PRA_K5_W13, PRA_K5_W15, PRA_K5_W17	Kolokwium pisemne, Kolokwium ustne, Test
W3	potrafi rozpoznać, że sytuacja, w której się przyszłości znajdzie, stanowi trudny przypadek – i dokonać wyboru jego rozwiązania w oparciu o argumenty prawne i pozaprawne.	PRA_K5_W02	Kolokwium pisemne, Kolokwium ustne, Test
Umiejętności - Student/ka:			
U1	potrafi rozpoznać, że sytuacja, w której się przyszłości znajdzie, stanowi trudny przypadek – i dokonać wyboru jego rozwiązania w oparciu o argumenty prawne i pozaprawne.	PRA_K5_U01, PRA_K5_U02	Kolokwium pisemne, Kolokwium ustne, Test
Kompetencji społecznych - Student/ka:			
K1	potrafi w sposób pogłębiony zanalizować wybrane trudne przypadki oraz wskazać argumenty prawne i pozaprawne, w tym argumenty moralne, które przemawiają za wyborem poszczególnych rozwiązań.	PRA_K5_K03, PRA_K5_K07, PRA_K5_K10	Kolokwium pisemne, Kolokwium ustne, Test
K2	potrafi rozpoznać, że sytuacja, w której się przyszłości znajdzie, stanowi trudny przypadek – i dokonać wyboru jego rozwiązania w oparciu o argumenty prawne i pozaprawne.	PRA_K5_K01, PRA_K5_K02, PRA_K5_K03, PRA_K5_K07, PRA_K5_K10	Kolokwium pisemne, Kolokwium ustne, Test

Treści programowe dla zajęć

Lp.	Treści programowe dla zajęć	Efekty uczenia się dla zajęć	Formy zajęć
1.	Ogólna charakterystyka tzw. hard case (trudnego przypadku stosowania prawa). Sposoby pojmowania hard case. Hard case a luki w prawie. Rozstrzyganie trudnych przypadków przez odwoływanie się do moralności, słuszności i sprawiedliwości. Trudne przypadki a klauzule generalne, zwroty niedookreślone oraz otwarta tekstowość prawa	W1	Wykład
2.	Prawo do przerywania ciąży, wolność i godność człowieka, prawo do prywatności (sprawy: Stenberg v. Carhart, 530 U.S. 914 [USA, 2000], Gonzales v. Carhart, 550 U.S. 124 [USA, 2007]).	W2, W3, U1, K1, K2	Wykład
3.	Prawo a polityka wobec przeszłości (procesy strzelców przy Murze Berlińskim i inne przykłady)	W2, W3, U1, K1, K2	Wykład
4.	Stan wyższej konieczności: od kanibalizmu na pełnym morzu (sprawa Regina v Dudley and Stephens, 14 QBD 273 DC [UK, 1884]) po współczesne problemy przeciwdziałania terroryzmowi.	W2, W3, U1, K1, K2	Wykład
5.	Sumienie w „klauzuli sumienia” lekarza. Czy istnieje prawna koncepcja sumienia? Czy lekarz może odmówić świadczenia medycznego, powołując się na sumienie?	W2, W3, U1, K1, K2	Wykład
6.	Spór o legalizację eutanazji (sprawy: Haas v. Szwajcaria, Lambert v. Francja, Afiri i Biddarri v. Francja).	W2, W3, U1, K1, K2	Wykład
7.	Symbole religijne w przestrzeni publicznej. Poszukiwanie wyjścia ze sporu o ograniczanie wolności wyznania (sprawy: Lautsi v. Włochy, S.A.S. v. Francja).	W2, W3, U1, K1, K2	Wykład
8.	Prawo i algorytmy: automatyczne profilowanie osób a prawo do rzetelnego procesu sądowego (sprawy: Loomis v. Wisconsin, 881 N.W.2d 749 [USA, 2016], wyrok TK, sygn. K 53/16 [PL, 2018], wyrok NSA, sygn. III OSK 836/21 [PL, 2021]).	W2, W3, U1, K1, K2	Wykład

Informacje dodatkowe

Forma zajęć	Metody i formy prowadzenia zajęć
Wykład	Wykład z prezentacją multimedialną wybranych zagadnień, Wykład konwersatoryjny, Wykład problemowy, Dyskusja, Praca z tekstem, Metoda analizy przypadków, Uczenie problemowe (Problem-based learning), Demonstracje dźwiękowe i/lub video

Forma zajęć	Warunki zaliczenia zajęć
Wykład	bardzo dobry (5,0), dobry plus (4,5), dobry (4,0), dostateczny plus (3,5), dostateczny (3,0), niedostateczny (2,0). Stosuje się następujące kryteria oceniania studenta: a) umiejętność wyjaśnienia istoty trudnego przypadku omawianego na zajęciach oraz prezentacji – możliwych / faktycznie zajmowanych – stanowisk w sporach o właściwe (najlepsze) jego rozwiązanie, b) wykorzystywanie wiedzy, umiejętności i kompetencji zdobytych na zajęciach w elementarnej argumentacji prawniczej, c) poziom indywidualnego osiągnięcia poszczególnych efektów uczenia się (pkt II.3), d) umiejętność poprawnego formułowania myśli i poglądów oraz ich racjonalnego uzasadniania, a także poprawność i kultura języka, e) aktywność na zajęciach (udział w dyskusji itp.).

Literatura

Obowiązkowa

1. R. Dworkin, Biorąc prawa poważnie, Warszawa 1998, uzupełniając do wykładu
2. J. Zajadło, Fascynujące ścieżki filozofii prawa 2, Warszawa 2021, uzupełniając do wykładu
3. M. Urbańczyk, Idea godności człowieka w orzecznictwie Sądu Najwyższego Stanów Zjednoczonych Ameryki, Poznań 2019, rozdział III, pkt 4.1
4. USA, Stenberg v. Carhart, 530 U.S. 914 (2000), fragmenty
5. USA, Gonzales v. Carhart, 550 U.S. 124 (2007), fragmenty
6. J. Zajadło, Odpowiedzialność za Mur. Procesy strzelców przy Murze Berlińskim, Gdańsk 2003, fragmenty
7. G. Radbruch, Pięć minut filozofii prawa, tłum. J. Zajadło
8. Wielka Brytania, Regina v Dudley and Stephens, 14 QBD 273 DC (1884), fragmenty
9. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 30 września 2008 r. (sygn. K 44/07), fragmenty
10. T. Widlak, Fuller, Sopot 2016, fragmenty
11. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 7 października 2015 r. (sygn. K 12/14), fragmenty
12. M. Dybowski, M. Romanowski, O trudnych przypadkach w filozofii prawa. Studia z antropologii filozoficznej, Wydawnictwo UKSW, Warszawa 2015, rozdział II, ss. 69-111
13. T. Pietrzykowski, Spór o eutanazję, seria Etyczne problemy prawa, Katowice 2007, fragmenty
14. Wyrok ETPC z 20 stycznia 2011 r., Haas v. Szwajcaria (skarga nr 31322/07), fragmenty
15. Wyrok ETPC z 5 czerwca 2015 r., Lambert v. Francja (skarga nr 46043/14), fragmenty
16. Wyrok ETPC z 25 stycznia 2018 r., Afiri i Biddarri v. Francja (skarga nr 1828/18), fragmenty
17. Wyrok ETPC z 18 marca 2011 r., Lautsi v. Włochy (skarga nr 30814/06), fragmenty
18. S. Mechoulam, The case against the face-veil: A European perspective, International Journal of Constitutional Law nr 4/2018, ss. 1267-1292, fragmenty
19. USA, sprawa Loomis v. Wisconsin, 881 N.W.2d 749 (2016), fragmenty
20. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 6 czerwca 2018 r. (sygn. K 53/16), fragmenty
21. Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 19 kwietnia 2021 r. (sygn. III OSK 836/21), fragmenty
22. H. Fry, Hello World. Jak być człowiekiem w epoce maszyn, Warszawa 2019, rozdział 2 (Dane) i 3 (Sprawiedliwość)

Nakład pracy studenta i punkty ECTS

Rodzaje zajęć studenta	Średnia liczba godzin* przeznaczonych na zrealizowane rodzaje zajęć
Wykład	20
Przygotowanie do zajęć	10
Czytanie wskazanej literatury	20

Przygotowanie do zaliczenia	10
Łączny nakład pracy studenta	Liczba godzin 60
Liczba punktów ECTS	ECTS 2

* godzina (lekcyjna) oznacza 45 minut

Efekty uczenia się dla kierunku

Kod	Treść
PRA_K5_K01	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do świadomego i kreatywnego uczestnictwa w życiu społecznym, jak również jest świadomy szczególnej roli prawa i prawnika w życiu społecznym i w funkcjonowaniu państwa
PRA_K5_K02	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do ponoszenia odpowiedzialności osobistej i społecznej za swoje decyzje
PRA_K5_K03	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do przedstawienia sposobów prawnego rozwiązania dowolnego konfliktu społecznego
PRA_K5_K07	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do uzasadnienia swoich decyzji prawnych z odwołaniem się do obowiązującego prawa, jak i społecznie przyjętego systemu wartości
PRA_K5_K10	Absolwent/ka jest gotów/gotowa do rozwiązywania dylematów moralnych zgodnie z przyjętym społecznym systemem wartości
PRA_K5_U01	Absolwent/ka potrafi analizować prawny kontekst otaczającej go rzeczywistości i analizować ją w oparciu o reguły rozumowania prawniczego i obowiązujące normy prawne
PRA_K5_U02	Absolwent/ka potrafi wykorzystać swoją wiedzę prawniczą w życiu codziennym i w dowolnym wykonywanym zawodzie
PRA_K5_W02	Absolwent/ka zna i rozumie aksjologię systemu, etyczną istotę prawa, jak również znaczenie prawa dla obywatela, społeczeństwa i państwa
PRA_K5_W03	Absolwent/ka zna i rozumie teoretyczną istotę prawa, a w szczególności rodzaje, treści i funkcje przepisów prawa i norm prawnych, jak również pojęcia prawne
PRA_K5_W05	Absolwent/ka zna i rozumie historyczne i współczesne doktryny prawne
PRA_K5_W07	Absolwent/ka zna i rozumie ustrojowy kontekst obowiązującego prawa
PRA_K5_W09	Absolwent/ka zna i rozumie obowiązujący rodzimy system prawa, w zakresie jego stanowienia, obowiązywania, wykładni i stosowania
PRA_K5_W12	Absolwent/ka zna i rozumie sposoby interpretowania obowiązującego prawa, a w szczególności przyjęte i stosowane metody i reguły wykładni prawa
PRA_K5_W13	Absolwent/ka zna i rozumie sposoby rozwiązywania praktycznych prawnych przypadków (casusów) na podstawie obowiązującego prawa
PRA_K5_W15	Absolwent/ka zna i rozumie prawo cywilne, administracyjne, karne, finansowe, gospodarcze i międzynarodowe, ma specjalistyczną wiedzę, z co najmniej jednej z tych dyscyplin prawa
PRA_K5_W17	Absolwent/ka zna i rozumie powiązania ekonomii, socjologii i filozofii z prawem